

REPUBLIKA SLOVENIJA
KABINET PREDSEDNIKA VLADE

GOVOR

PRESEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE NA DELOVNEM SREČANJU VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADE REPUBLIKE MADŽARSKE *Lendava, 17. oktober 2007*

*Spoštovani gospod predsednik Vlade Republike Madžarske,
Cenjeni ministrice in ministri,
Spoštovani predstavniki obeh narodnih skupnosti,
Dame in gospodje,*

V imenu Vlade Republike Slovenije Vas lepo pozdravljam. V veliko zadovoljstvo mi je, da odpiram prvo skupno delovno srečanje slovenske in madžarske vlade. Mojim ministrskim kolegom in meni je pripadla čast, da lahko gostimo prvi del tega zgodovinskega srečanja. Zbrali smo se sredi prelepih in gostoljubnih prekmurskih ravnin, kjer že stoletja sobivata in sodelujeta dva prijateljska naroda. Še zlasti sem vesel, da danes skupaj z ministricami in ministri obeh vlad sedijo z nami tudi predstavniki obeh narodnih skupnosti. Njihova prisotnost je eden najbolj očitnih dokazov partnerskih odnosov med dvema državama.

Težko je na kratko opredeliti, kako velik pomen ima današnje srečanje za obe državi. Sam v tem srečanju najprej vidim predvsem potrditev dejstva, da smo uspeli odpraviti različne meje, ki so nas stoletja tudi ločevale. Usoda je med Slovence in Madžare v zgodovini pogosto postavljala številne ovire. Vse od srednjega veka naprej so prav v tem delu Evrope potekale meje med cesarstvi in kraljestvi. Te so pogosto ločevale dele obeh narodov od matičnih držav. Toda skupna značilnost Slovencev in Madžarov je bila, da so kljub številnim težkim preizkušnjam uspeli ohraniti svojo narodno identiteto.

Pri tem je bilo ključnega pomena njihovo svobodoljubje. Madžarska ljubezen do domovine in privrženost svobodoljubju sta bila zgled, po katerem so se zgledovali tudi slovenski narodni buditelji v 19. stoletju. Številni so vzornika videli v madžarskem rodoljubu Ferencu Deáku; tako je eden vodilnih slovenskih literatov Josip Stritar v pozivu slovenskim narodnim voditeljem v pesniških stihih zapisal: »Pokažite med sabo mi Deáka!«. Tudi slovenski narodnobuditeljski pesnik Anton Aškerc je v začetku 20. stoletja pozival slovenske študente, naj gredo študirat v Budimpešto, saj se bodo tam naučili svobodoljubja in tudi »madžarske železne volje«.

Solidarnost med obema narodoma je prišla do izraza tudi v boju proti totalitarnim režimom 20. stoletja. Ko smo lani praznovali 50. obletnico madžarske vstaje, smo se spomnili tudi Slovencev, ki so leta 1956 ponudili zatočišče madžarskim beguncem. Ko si je Slovenija po padcu berlinskega zidu in državni osamosvojitvi prizadevala za vstop v NATO, je bila Madžarska ena njenih najbolj odločnih zagovornic. Veliko primerov iz zgodovine bi še lahko naštevali, ki kažejo na skupno usodo dveh narodov. Seveda se tudi ta prostor ni mogel izogniti vojnim vihram, ki so pretresale Evropo in preizkušnjam, ki so jih prinesle. A prav današnje srečanje dveh vlad kaže, da je ob spoštovanju skupne zgodovine potrebno gledati predvsem v prihodnost.

Ta pogled je lahko še toliko bolj optimističen, ker sta od leta 2004 obe državi povezani v Evropski uniji. Z vstopom v Schengensko območje bodo kmalu padle zadnje meje med nami. Slovenija in Madžarska imata odlično izhodišče za krepitev svoje vloge v Evropski uniji, v Severnoatlantskem zavezništvu in širši mednarodni skupnosti. Petnajst sporazumov, memorandumov in drugih aktov, ki jih bomo danes podpisali, predstavlja zelo dobro osnovo za nadaljnje poglobljanje bilateralnega sodelovanja.

Trendi našega gospodarskega sodelovanja so vzpodbudni. Z zadovoljstvom ugotavljam, da je prišlo do pomembnega povečanja obsega trgovinske menjave, ki je lani prvič preseгла vrednost ene milijarde evrov, in to je bilo za petino več kot v letu 2005. A zmoremo še več. To kažejo tudi številke gospodarske menjave, ki bo v letošnjem letu, kot kaže, še za 30% večja kot je bila v lanskem letu. O tem, da zmoremo še več, pričajo tudi Memorandum o ustanovitvi Slovensko-madžarskega poslovnega sveta, Memorandum o sodelovanju med Javno agencijo Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije in Madžarsko vladno agencijo za investicije in trgovino ter Sporazum o sodelovanju med Madžarsko gospodarsko zbornico in Gospodarsko zbornico Slovenije, ki jih bomo podpisali na današnji seji. Vsi našti akti in današnja ustanovna seja Slovensko-madžarskega poslovnega sveta dokazujejo, da smo sposobni zaznavati nove priložnosti na področju gospodarskega sodelovanja.

Naša odločenost, da povečamo medsebojne investicije, že danes kaže prve sadove. Na slovenski strani so bili v zadnjih mesecih izpolnjeni ključni pogoji za podpis pogodbe o največjem skupnem investicijskem projektu doslej, to je gradnji Potniškega centra Ljubljana. Kot je ta investicija lep dokaz madžarske podjetnosti, pa je hkrati tudi dokaz odprtosti slovenskega trga za tuje investicije. Po desetletjih razprav bo slovenska prestolnica sedaj končno dobila potniški center, ki bo v skladu z najsodobnejšimi standardi.

Krepitev gospodarskega sodelovanja je v veliki meri odvisna od izgrajevanja infrastrukturnih povezav na področju energetike, logistike in prometa. Madžarska predstavlja drugo najpomembnejše tržišče za slovensko Luko Koper, ki je lani pretovorila rekordnih milijon ton blaga za madžarske potrebe. Luka Koper je zainteresirana za razvoj strateškega logističnega projekta v okolici kraja Záhony ob madžarsko-ukrajinski meji. Na področju energetike se kažejo številne priložnosti, saj državi družijo skrb za zagotavljanje energetske varnosti.

Slovenija in Madžarska, ki v strukturnih in kohezijskih skladih Evropske unije sodelujeta že dobro desetletje, ocenjujeta regionalni razvoj kot področje inovativnih potencialov. Prepričan sem, da bodo madžarske regije z regionalizacijo Slovenije že v bližnji prihodnosti našle nove, k razvoju usmerjene partnerje. Tudi aktivnosti obeh narodnih skupnosti v smeri čezmejnega povezovanja vodijo k modernizaciji življenja v celotnem obmejnem območju. Da nudi sodelovanje v Evropski uniji tudi tu nove priložnosti, kaže primer lani ustanovljene razvojne agencije slovenske skupnosti v Porabju, ki se želi s projektoma »Sosed sosedu« in »Andovci« usmeriti v črpanje evropskih sredstev.

Na podlagi Sporazuma o sodelovanju na področju kulture, izobraževanja in znanosti iz leta 1992 se bilateralni programi na omenjenih področjih redno izvajajo. Vzpodbudno je, da se interes za sodelovanje med visokošolskimi institucijami izredno povečuje. Ob tem velja zahvala madžarskim univerzam, ki so nesebično podprle Slovenijo pri ustanavljanju Evrosredozemske univerze kot stičišča medkulturnega dialoga. Verjamem, da se bodo v prihodnosti šolske povezave in izmenjave še okrepile. Vse možnosti za to obstajajo. Naši otroci, nosilci bodočega razvoja, bodo namreč zaznali nove priložnosti gospodarskega sodelovanja le, če bodo dobro poznali kulturo, značilnosti in prednosti svojega soseda.

Za varstvo pravic naših narodnih skupnosti sta državi že leta 1992 podpisali Sporazum o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine v Republiki Madžarski in madžarske narodne skupnosti v

Republiki Sloveniji. Mešana slovensko-madžarska komisija je septembra letos že devetič pripravila priporočila za dodatno izboljšanje položaja obeh skupnosti. Pričakujemo, da bosta vladi v kratkem potrdili zapisnik s priporočili. V tem kontekstu pozdravljam madžarsko odločitev, da bo zgrajena povezovalna cesta med krajema Gornji Senik in Verica, ki bo v marsičem olajšala delo in življenje porabskih Slovencev. Krepiti moramo zavest, da je dvojezičnost na narodnostno mešanem območju pomembna vrednota. Še naprej si moramo prizadevati, da bo vidna in da se bo kontinuirano uporabljala v javni upravi.

Naj ob koncu tega uvoda izrazim hvaležnost madžarski vladi za izkazano podporo Sloveniji v pripravah na predsedovanje Evropski uniji v prvi polovici prihodnjega leta. Zavedamo se, da je to doslej najtežja mednarodna preizkušnja naše države po osamosvojitvi. Kot sta Slovenija in Madžarska druga drugi izkazovali podporo ob vključevanju v Evropsko unijo in Severnoatlantsko zaveznitvo, čutimo v obeh državah prav tako posebno odgovornost, ko gre za evropsko prihodnost Zahodnega Balkana. To kaže tudi današnji podpis Memoranduma o sodelovanju med Centrom za evropsko prihodnost in Mednarodnim centrom za demokratično tranzicijo, ki bosta s skupnimi projekti podpirala vključevanje držav Zahodnega Balkana v Evropsko unijo.

Skupaj verjamemo v evropsko idejo. Prepričani smo, da bo Evropski svet v Lizboni, kamor se jutri odpravljava z madžarskim kolegom, uspešno zaokrožil nekajletna prizadevanja za reformo institucij. Slovenija in Madžarska se zavedata svoje odgovornosti za uspeh evropskega združevanja. Prav današnje srečanje obeh vlad to najboljše dokazuje.

Stari antični rek pravi: »Kaj je prijetnejše kot prijatelj, s katerim se lahko pogovarjaš kot s seboj!«

Dragi madžarski prijatelji, dobrodošli v Sloveniji!